

Slovo k povzbuzení na neděli 29. ledna 2023, na 4. neděli v liturgickém mezidobí – A
Biblická čtení: Sof 2,3;3,12-13; Ž 146; 1Kor 1,26-31; Mt 5,1-12a

Milé sestry, milí bratři,

málokdy se stane, že nám všechna tři biblická čtení spolu s žalmem tak výrazně korelují, souzní spolu, doplňují se jako ta dnešní.

Starozákonní proroctví **Sofoniášovo** vyhlíží svatý zbytek, «lid pokorný a chudý», který «bude hledat své útočiště v Hospodinově jménu» a najde je. Následný **žalm** vyzpívá Hospodinovu věrnost, kterou mohou zakusit zvláště všichni spravedliví, utištění a nepřijímání, všichni «přistěhovalci a vdovy». **Svatý Pavel** ve druhém čtení reflektuje zkušenost prvokřesťanských komunit, ve kterých nenacházejí svůj domov jen moudří a mocní «podle lidských měřítek», ale i mnozí «neurození a méněcenní, dokonce i ti, kteří nejsou vůbec nic», neboť křesťanské obce jsou společenstvími kolem Krista, ve kterých by kritéria moci a slávy tohoto světa neměla platit za důležitá. A osmero **blahoslavenství v evangeliu**, začátek Kristova Horského kázání podle Matoušova podání, je dokonce jakousi magnou chartou toho všeho, magnou chartou celého Božího království v srdcích lidí a mezi nimi.

Všechny biblické úryvky, každý svým způsobem, se svými akcenty a ve svých kontextech tak **zaciľujú** naši pozornost – vedle mnoha dalšího – na snad úplně nejzákladnější existenční otázku člověka, která ho provází od počátku dějin, osobních i celkových, totiž na otázku, v čemže vlastně spočívá jeho skutečné **štěstí**, kde je má hledat a kde je může najít, jak se může stát **blaženým**.

Prvoplánovitá odpověď křesťanské zvěsti je všeobecně známá a na první poslech celkem jednoduchá: Ve **vztahu s Bohem**, který nám jedinečně otevřel **Pán Ježíš**. A je to pravda. Ale dnešní biblická čtení – zejména pak nejzásadnější z nich, **osmero blahoslavenství** – nám k tomu přeci jen říkají, chtějí říci určitě ještě mnohem **více**. Ne že bychom to zde byli schopni i jen nastínit, to ani náhodou, přesto jedno zkusme zdůraznit, snad vypíchnout.

Dobře víme a občas se to připomíná, že české vžitě slovo „**blahoslavenství**“ předkládající řecké *makarioi* není asi úplně přesné. Má své opodstatnění, zdůrazňuje, že blaženost člověka v teologickém smyslu je vždy darem Božím. Proto určitý pasivní akcent ve slově blahoslavenství: Člověk musí být někým blahoslaven, jako blažený oslaven. Přesto tímto trpným důrazem slovo „**blahoslavený**“ poněkud **redukuje existenční** rozměr řeckého *makarios*, které samo o sobě pojmenovává spíše **stav blaženosti**, doslova znamená „**blažený**“. Možná tedy spíše než o blahoslavenstvích a blahoslavenosti bychom tak (také) mohli mluvit o „**blaženstvích**“ a „**blaženosti**“.

Osmero blahoslavenství či blaženství na začátku Horské řeči je tak, zdá se, patrně nejpůsobivějším novozákonním vyjádřením – navíc dle evangelisty pocházející přímo z Kristových úst – (vyjádřením), v čemže by měla spočívat blaženost, z čeho by mělo pramenit **štěstí člověka**. V tom, z toho, že nějak žije **obsah blahoslavenství**: Chudobu ducha, pláč, tichost, snahu o spravedlnost, milosrdenství, čistotu srdce, snahu o pokoj, dokonce když prožívá potupu či pronásledování.

Pro svou **zásadnost a paradoxnost** zároveň jsou Kristova **blahoslavenství** bezpochyby jedním **z nejkomentovanějších** a nejčastěji **vykládaných** biblických textů, každý z nás již určitě slyšel o nich celou řadu různých kázání a zamyšlení. Přesto, navzdory mnoha výkladům, se v nás při jejich poslechu či četbě v člověku leckdy probudí **otázky**, zda je opravdu vždy šťastný, když je pronásledován, tupen, zda ho snaha o spravedlnost vždy ještě těší anebo zda tichost je vždy tou správnou cestou ke štěstí. Možná se v nás tak opakovaně probudí pocit, jak **málo** blahoslavenstvím **rozumíme**, nebo pochybnost, zda nakonec nejsou jen nějakou **fikcí**.

Jistěže, vždy se dá odpovědět poukazem na **paradox kříže** prolínající se celým křesťanstvím. Anebo přispěchat s vysvětlením, že **obsah blahoslavenství** je vlastně nějakou formou **lásky**,

kteřá s sebou kříž často přináší. A existuje jistě nepřeborné množství krásných a teologických interpretací.

Možná ale stojí za to si občas připomenout jednu z **nejjednodušších**, která pochopitelně nevyklučuje ostatní. Totiž takovou interpretaci, která snaží blahoslavenství číst **ne jako výzvy** k tichosti, čistotě srdce, spravedlnosti či vytrvalosti v protivenstvích pro spravedlnost, byť jimi jsou určitě také, ale spíše, nejprve, také jako **konstatování stavu**. Ona jsou ostatně i tak **formulována**: „Blahoslavení, blažení jsou ti, kteří...“ a ne „blahoslavení, blažení budete, když...“

Blaženství – z úst Pána Ježíše – nás tak ujišťují, že ve všech **situacích, jež blahoslaví**, navzdory vši jejich **bolestnosti a tíži**, pláči a zdánlivému zmaru, člověk může zůstat a být **šťastný**. Aniž by přitom jeho bolest byla jakkoli bagatelizována či znevažována. Dokonce mnohdy ani není umenšována, protože to leckdy možné není. Ale vždy je **relativizována** (v nejvlastnějším slova smyslu), tedy nesena ve vztahu, nesena **živým vztahem s Bohem skrze Krista**. Tento základní existenční vztah člověka je **světlem v temnotách**, chce se stát **šťastím v neštěstí**. V Ježíši se nám dobrý Bůh přeci stal **blízkým** a zůstal s námi, **pro Kristův kříž** zvláště ve všech našich **trápeních**. Zejména takových, která s sebou přináší nespravedlnost, ale nejen v nich, ve všech. Kristus nám zmrtvýchvstáním přeci jedinečně otevřel **věčnost**, dal nám „světlo na konci tunelu“, stal se naším Zastáncem v nebi. Je «dárcem moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení».

Blahoslavenství nám proto dávají **naději**, že i ve všem **těžkém**, zůstane-li člověk **v živém vztahu** s Bohem, může být, může zůstat **šťastný, blažený, blahoslavený**. I když má velká trápení. Může si ponechat touhu **žít dál**, nevzdat své snahy o dobro, spravedlnost a především o lásku a milosrdenství, může zpokornět, očistit se a ztišit, spatřit Boha. A cosi Božího **předávat** i svému okolí, mnohdy mnohem zdeptanějšímu, než je on sám.

Milé sestry, milí bratři, kéž nám blahoslavenství, blaženství dají vždy **naději**, zejména v situacích, kdy ji nejvíce potřebujeme. Kéž si na ně – třeba i jan na to, co zrovna nejvíce vystihuje náš stav – **vzpomeneme** a nikdy nevzdáme svou **snahu o živý vztah s Bohem**, který nese, který je **silnější než smrt**, protože je **láskou**.

Pokud – i navzdory svým vlastním nedokonalostem, slabostem a pádům – **zůstaneme s Bohem** i navzdory všemu těžkému vnitřně **šťastní**, máme **naději**, že se budeme snažit i o **dobro**, že budeme chtít dobro **předávat** dál a s ním i **naději a štěstí**, onen kýžený „**kousek nebe**“.

Kdo je sám v hloubi svého nitra i **navzdory** všemu těžkému a slabému **šťastný**, pro **vztah** s dobrým **Bohem**, který ho **nese**, může nějak činit **šťastnějšími** i druhé, své bratry a sestry a tím i „**kousek země**“ kolem sebe...